

STANOVISKO SVAZU ENERGETIKY ČESKÉ REPUBLIKY K AKČNÍMU PLÁNU ELEKTRIFIKACE

Kontaktní osoba: Tomáš Kupčiha, tomas.kupciha@svazenergetiky.cz
Jan Šebesta, jan.sebesta@svazenergetiky.cz

14. srpna 2026

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. Obecně k stanovenému cíli elektrifikace

Svaz energetiky ČR nemůže souhlasit s principem stanovování cílů bez hodnocení dopadů, a to jak dostupnosti technologií, tak dopadů do cen. Nutné je zjistit reálný potenciál na úrovni členských států a pak případně stanovit finální cíl, ne naopak. Tyto předpoklady aktuálně navržené indikativní cíle bohužel nesplňují.

Zkušenosti se současným rámcem ukazují, že hromadění odvětvových cílů a regulačních požadavků může zvýšit složitost, administrativní zátěž a riziko překrývání opatření. Vyjadřujeme proto pochybnost, do jaké míry je efektivní stanovovat další cíle, aniž by paralelně nedošlo k celkové revizi již nastavených cílů v oblasti dekarbonizace a OZE. Tříštění do více cílů může mít za následek nákladovou neefektivitu s výsledným negativním dopadem na ceny pro zákazníky. Budoucí právní předpisy by proto měly usilovat o větší jednoduchost, soudržnost a flexibilitu. Zároveň chápeme, že elektrifikace je a v nejbližších desetiletích bude klíčovým trendem transformace energetiky, který má mj. přinést i snížení surovinové závislosti a vyšší míru resilience, i proto je nezbytné, aby byl jakýkoliv nový cíl nastaven dostatečně realisticky.

Akční plán pracuje s orientačním cílem elektrifikace ve výši 46 % podílu elektřiny na konečné spotřebě energie do roku 2040. Z pohledu SEČR je důležité, že jde o indikativní cíl, nikoli o bezprostředně závaznou povinnost. Nicméně i takto stanovený cíl bude těžce dosažitelný a zdrojově uspokojitelný. Bude nutné pečlivě vyhodnotit jeho dopady na národní energetické mixy, sítě, zdrojovou přiměřenost, cenu elektřiny a konkurenceschopnost průmyslu.

Svaz energetiky ČR dlouhodobě podporuje rozvoj evropského i českého energetického trhu včetně elektrifikace. V době energetických krizí může vyšší elektrifikace zmírnit dopad vysokých cen plynu, jak je vidět např. ve Francii. Zároveň je ale nezbytný princip, podle kterého musí být energie cenově dostupná, bezpečná a udržitelná. Česká energetika stojí před mimořádně náročnou transformací, která bude sama o sobě vyžadovat obrovské investice do zdrojů, sítí, digitalizace, akumulace, flexibility i kvalifikovaných pracovníků. I z těchto důvodů bude velmi obtížné daný cíl naplnit, kdy tady nemusí být zdroje, které by tuto poptávku po elektřině uspokojily.

Za předpokladu, že by Česká republika byla schopná do roku 2030 naplnit své aktuální cíle dle národního plánu v oblasti energie a klimatu, mohla by do roku 2040 dosáhnout podílu elektřiny na konečné spotřebě energií podle některých odhadů maximálně 35 %. Nejde o navržení alternativní výše cíle, ale o ukázkou maximálního potenciálu. Pro případný pomalejší postup by

měl být jakýkoli, byť indikativní elektrifikační cíl, stanoven na úrovni nižší. Za posledních 15 let byl nárůst elektrifikace v EU pouze cca 2 % (zhruba z 21 % v roce 2010 na 23 % v roce 2025), což znamená, že EU chce během příštích 15 let dosáhnout přibližně desetinásobně rychlejšího tempa elektrifikace, než jakého dosáhla za posledních 15 let.

Jakékoliv elektrifikační cíle nesmí zvýšit **riziko deindustrializace a narušení konkurenceschopnosti EU** (např. v ocelářství, chemickém průmyslu) či riziku úniku uhlíku (carbon leakage) i investic mimo EU. Cíle a nástroje elektrifikace musí respektovat vysoké abatement costs u energeticky náročného průmyslu a zaručit, že výsledkem nebude ztráta těchto průmyslových segmentů.

Požadujeme, aby nadcházející posouzení dopadů (Impact Assessment) plánované na Q4 2026 vycházelo ze zdola vybudovaných modelů (bottom-up), které zohlední reálné kapacity sítí a finanční možnosti domácností.

2. K dalším oblastem nezmiňným v konkrétních připomínkách

Návrhy týkající se licencování jaderných reaktorů, respektování výsady členských států určovat si vlastní energetický mix a prodlužování životnosti stávajících reaktorů jsou z našeho pohledu pozitivní a jedná se o posun správným směrem.

Aktuální legislativy a legislativní návrhy týkající se cílů v elektromobilitě jsou již tak ambiciózní a není potřeba je i nadále zpřísnovat. Je třeba respektovat různé rychlosti elektromobilního vývoje v jednotlivých zemích EU. Navíc povinnosti zaměřené na veřejné zakázky vytváří nejednotný přístup pro firmy, které mají povinnost veřejně soutěžit oproti konkurenčním firmám v EU, které takovou povinností být zatíženy nemusí.

Je třeba respektovat různé rychlosti elektromobilního/infrastrukturního vývoje v jednotlivých zemích EU. Z hlediska dostupnosti řešení pro dekarbonizaci především těžké nákladní dopravy výrazně přehlíží potenciál využití dekarbonizovaných paliv na snižování emisí.

ČR má již nyní velmi rozvinutý sektor centrálního vytápění. Navrhovaný růst sítí centrálního vytápění a chlazení do roku 2030 o 6-7 % ročně by tak mohlo být na úrovni ČR problematické, pokud by mělo být závazné na úrovni členských států. Případné cíle proto musí dávat prostor pro zohlednění národních specifik.

Zemní plyn se v České republice podílí na konečné spotřebě energie přibližně 20 %. Za této situace je obtížné předpokládat, že by dostupné výrobní kapacity, kapacitní možnosti sítí, úroveň akumulace či technologická připravenost průmyslu umožnily rychlé nahrazení plyných paliv.

3. K potřebě integrovaného energetického plánování

Akční plán implicitně potvrzuje, že více než polovina konečné spotřeby bude i nadále pokrývána jinými energetickými nosiči. Diskusi o zvyšování míry elektrifikace proto nelze vést odděleně mj. od diskuse o rozvoji plynárenské infrastruktury, její transformaci pro využití obnovitelných a nízkouhlíkových plynů, ani od souvisejících investic do repurposingu a dalšího rozvoje sítí.

Akční plán tak nedostatečně reflektuje potenciál efektivního využití všech existujících energetických infrastruktur a jejich přínos k bezpečnosti dodávek, odolnosti energetického systému jako celku a snižování celkových nákladů transformace.

Energetická transformace by neměla být vnímána pouze jako otázka rozvoje a implementace nových technologií, ale také jako proces co nejefektivnějšího využití již existujících infrastrukturních aktiv. Opomíjení nebo nedostatečné využití potenciálu stávajících infrastrukturních aktiv může vést k neefektivní alokaci investic a vytváření paralelních infrastrukturních řešení, jejichž náklady v konečném důsledku opět ponесou spotřebitelé a průmysl.

Podporujeme posílení důrazu na propojení sektorů s využitím integrovaného energetického plánování, které bude systematicky hodnotit vzájemné vazby mezi jednotlivými energetickými soustavami a jejich společný přínos k bezpečnosti dodávek, poskytování flexibility a odolnosti energetického systému jako celku. Investice do infrastruktury by měly být posuzovány z pohledu celkového přínosu pro energetický systém, nikoliv individuálně pouze z pohledu jednotlivých sektorů.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

4. K záměru přezkoumat do 4Q 2027 směrnici o čistých vozidlech, aby posoudila možné další posílení cílů týkajících se vozidel s nulovými emisemi v rámci veřejných zakázek

Mimo skutečnost, že již současné cíle v aktuálním znění AFIRu pro elektromobilitu jsou ambiciózní a měly by respektovat různý stupeň vývoje v jednotlivých zemích, v oblasti těžké nákladní dopravy nadále shledáváme opomíjení potenciálu i dostupnosti dekarbonizovaných paliv, zejména bioLNG. Tato paliva mohou dosahovat velmi nízkých až záporných emisí skleníkových plynů a představují efektivní řešení tam, kde je elektrifikace obtížná, a to v souladu s technologickou neutralitou.

5. K 2.3. Buildings – Action 9

Návrh na zavedení mechanismu pro Trh s čistým vytápěním (*Clean heat market mechanism*)

Předmětem návrhu je motivovat výrobce ke zvyšování podílu tepelných čerpadel, nasměrovat výrobce i instalační firmy k čistším řešením a podpořit hospodářskou soutěž s cílem snížit rozdíl v pořizovacích nákladech tepelných čerpadel. Navržený mechanismus však musí více zohledňovat složitou situaci u památkových zón či rekonstrukcí. Nesmí docházet k omezení možnosti cenově dostupné obnovy dosluhujících spotřebičů na konci jejich životnosti pro uživatele ve stávajících budovách.

Takový přístup přitom nevyplývá z dosud přijaté ani projednávané legislativy EU, zejména ze směrnice EPBD IV a její probíhající národní transpozice ani z připravované revize nařízení o ekodesignu plyn. kotlů probíhající v roce 2026.

Navržený mechanismus by měl zohlednit rozdílné výchozí podmínky členských států a umožnit využití technologických řešení kombinujících elektrifikaci a obnovitelné plyny, zejména tam, kde mohou přinést nižší systémové náklady nebo vyšší odolnost energetického systému.

Návrh na prověření možností, jak urychlit rozšiřování TČ ve veřejných budovách prostřednictvím zadávání veřejných zakázek

Veřejné zadávání by se mělo vyhnout zadávání povinných technologických požadavků a současně by měly být zohledněny specifické technicko-provozní, ekonomická, popř. památková omezení řady potenciálně dotčených veřejných budov, které faktické instalaci TČ v konkrétních případech mohou bránit.

Záměr EK prostřednictvím iniciativy Better Homes Partnerships podporovat inovativní modely financování a obchodní modely.

Plošně vyžadovaná povinnost nemusí zohledňovat individuální technická, ekonomická, právní či památková omezení jednotlivých budov (viz např. starší zástavba bytových domů v historických centrech měst), kdy samotná instalace TČ nemusí být technicky proveditelná nebo ekonomicky odůvodněná.

Stanovení KPI - zdvojení počtu ročních instalací TČ do r. 2030 (4 mil.) oproti roku 2025 (2,4 mil.)

Klíčové ukazatele pro budovy by se měly zaměřovat na využívání obnovitelné energie, celkové náklady během životního cyklu, celkovou cenovou dostupnost a snižování emisí.

6. Ke kapitole 3 Access to infrastructure

Doporučujeme Komisi explicitněji propojit pravidla veřejné podpory a možnosti financování (výnosy z ETS1 a ETS2, Sociální klimatický fond, Modernizační Fond, další navrhované možnosti financování v rámci ETS1 revize atd.) s přímou investiční podporou na modernizaci teplotní infrastruktury a sítí (zejména přechod na nízkoteplotní sítě), jež jsou podmínkou pro efektivní zapojení průmyslových tepelných čerpadel.